

59. Bratislavské
hudobné
slávnosti

BHS

BRATISLAVA MUSIC FESTIVAL
MUSIKFESTSPIELE BRATISLAVA
FÊTES DE MUSIQUE DE BRATISLAVA

20.9. –
– 6.10.
2024

Autor dieľa: Juraj Čútek

5.9.2024 mimoriadny koncert

Hlavný usporiadateľ BHS

 slovenská filharmónia

 MINISTERSTVO
KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

BHS člen
Európskej
asociácie
festivalov

www.filharmonia.sk

ŠTVRTOK 5. 9.

Mimoriadny koncert BHS

19.30 | Koncertná sieň Slovenskej filharmónie

The Cleveland Orchestra

Franz Welser-Möst, dirigent

Víkingur Ólafsson, klavír

Robert Schumann Koncert pre klavír a orchester a mol, op. 54

Piotr Iljič Čajkovskij Symfónia č. 5 e mol, op. 64

Robert Schumann bol apolónskym stelesnením umeleckej poetiky prvej polovice 19. storočia. V mnohom nadviazal na dielo Franza Schuberta, ktorého vyzdvihoval ako hlásateľa novej generácie. V duchu Schubertovej expresívnej piesne Doppelgänger koncipoval Schumann svoj umelecký jazyk na báze dualistickej jednoty rojčivého Eusebia a rebelského Florestana. Tento kontrapunkt prevažuje aj v uvádzanom Koncerte pre klavír a orchester a mol, jednom z najslávnejších diel koncertantnej literatúry. Vnútorňa rozpoltenosť je charakteristická aj pre tvorbu **Piotra Iljiča Čajkovského**. Mimoriadne talentovaný a ambiciózny skladateľ podľahol v sedemdesiatych rokoch 19. storočia dôsledkom osobnej tragédie. Signifikantným opusom bola Symfónia č. 4 f mol, plná vyhrotených konfliktov a zlomov. V Symfónii č. 5 sú tragické konflikty síce viac utlmené, skladba však nezaprie trpiaceho človeka a geniálneho tvorca plného vnútorných pochybností.

Franz Welser-Möst predstavuje absolútnu umeleckú špičku vo svojej profesii. Vyše dve desiatky rokov formuje umeleckú kvalitu **The Cleveland Orchestra**, ktorú kritika označuje za hudobne dokonalú. Slávny orchester účinkoval v Bratislave doteraz iba jediný raz v roku 1965. V rámci svojho aktuálneho, v poradí už 80. medzinárodného turné, navštívi šesť významných hudobných európskych centier, vrátane BHS. Sólistom koncertu je jeden z najvyhľadávanejších umelcov súčasnosti, islandský klavirista **Víkingur Ólafsson**.

PIATOK 20. 9.

Otvárací koncert 59. ročníka BHS

19.30 | Koncertná sieň Slovenskej filharmónie

Slovenská filharmónia

Daniel Raiskin, dirigent

Roman Patkoló, kontrabas

Alexander Moyzes Dolu Váhom, suita pre veľký orchester, op. 26

Nino Rota Divertimento concertante pre kontrabas a orchester

Dmitrij Šostakovič Symfónia č. 9 Es dur, op. 70

Prírodné úkazy a scenérie sú nevyčerpatelným zdrojom hudobnej motivácie. Pocta riekam a veľtokom je známa už z Rýnskej symfónie Roberta Schumanna alebo z kultovej Vltavy Bedřicha Smetanu. Suita **Alexandra Moyzesa** kráča „in modo slovacco“ v rovnakých stopách.

Talian **Nino Rota** je známy predovšetkým ako autor filmovej a divadelnej hudby, nevyhýbal sa však ani „klasike“, o čom svedčia jeho operné, zborové, koncertantné a komorné diela. V oblasti filmovej hudby niekoľkokrát exceloval aj **Dmitrij Šostakovič**. Jeho doménou však boli výrazovo mimoriadne účinné symfónie. Počnúc štvrtou v nich skladateľ reagoval na zverstvá stalinského režimu. Po tyranovej smrti nastala istá úľava,

o čom podáva svedectvo Symfónia č. 9. Avšak ani akási predstieraná „roztopašnosť“ prvej časti nezastaví prívaly expresivity, ba až sarkazmu, ktoré nasledujú v ďalších častiach.

Otvárací koncert 59. ročníka BHS patrí už tradične rezidenčnému orchestru – **Slovenskej filharmónii**, opäť pod taktovkou svojho šéfdirigenta **Daniela Raiskina**. Program ozvláštni mimoriadny sólista na kontrabas **Roman Patkoló**. Jeho talent objavili skôr vo svete, ako my doma; vyhral prestížne medzinárodné súťaže a ako 24-ročný sa stal jedným z najmladších profesorov v Európe (mníchovská Hochschule für Musik und Theater a Hochschule für Musik v Bazileji).

SOBOTA 21. 9.

16.00 | Stĺpová sieň Slovenskej filharmónie

Quasars Ensemble

Ivan Buffa, dirigent

Leo, koto

Zdeněk Folprecht Concertino pre deväť nástrojov, op. 21

Dai Fujikura Koncert pre koto

Aaron Copland Apalačská jar, suita pre trinásť nástrojov

Japonský tradičný hudobný nástroj koto exkluzívne na BHS! Medzinárodný súbor **Quasars Ensemble** ponúka vzrušujúci hudobný dialóg troch kontinentov s ich špecifickou kultúrnou identitou.

Český hudobný skladateľ a dirigent **Zdeněk Folprecht** žil väčšinu svojho tvorivého života na Slovensku, kde pôsobil aj ako dirigent orchestra SND. Jedným z jeho brilantných diel je Concertino pre deväť nástrojov, ktoré zaznie v slovenskej premiére. Spojenie tradičného japonského nástroja koto s vážnou hudbou sľubuje jedinečný hudobný zážitok v diele v Londýne pôsobiaceho hviezdneho japonského skladateľa **Daia Fujikuru**. Elektrizujúci Koncert pre koto zaznie v interpretácii japonského umelca **Lea**. Erbové dielo americkej hudby s názvom Apalačská jar od **Aarona Coplanda** rovnako autenticky vyjadruje hĺbku skladateľovej úcty k tradícii, ako aj k progresívnemu tanečnému umeniu slávnej baleríny Marthy Graham; za dielo získal v roku 1945 prestížnu Pulitzerovu cenu.

19.30 | Koncertná sieň Slovenskej filharmónie

Wiener Symphoniker

Petr Popelka, dirigent

Anna Vinnitskaya, klavír

Piotr Iljič Čajkovskij Koncert pre klavír a orchester č. 1 b mol, op. 23

Béla Bartók Koncert pre orchester, Sz. 116

Koncert pre klavír a orchester b mol **Piotra Iljiča Čajkovského** vstúpil už dávnejšie do galérie najslávnejších hudobných diel, hoci si jeho pôvodnou verziou autor „pohneval“ svojich priateľov, bratov Nikolaja a Antona Rubinsteinovcov. Na ich podnet Čajkovskij síce dielo dvakrát zrevidoval, mnohé z výhrad však neakceptoval. Dnes je Koncert b mol doslova klasickým hitom, hoci všeobecne známy a obľúbený je v podstate len grandiózny úvod diela. Koncert pre orchester **Bélu Bartóka** je jednou z labutích piesní maďarského skladateľa. V obavách pred nacistickým terorom Bartók emigroval do Spojených štátov amerických, kde si dirigent Sergej Kusevickij u neho objednal reprezentatívnu skladbu pre Bostonský symfonický orchester. Skladateľ s vďakou ponuku prijal a jeho Koncert pre orchester sa stal jedným z jeho najhrávanejších opusov.

Wiener Symphoniker (na BHS boli naposledy v roku 2007) prichádzajú na náš festival vzápätí po inauguračnom koncerte **Petra Popelku** za svojho šéfdirigenta, a to s rovnakým programom, ako zahrajú vo Viedni. Sólistkou je **Anna Vinnitskaya**, „levica za klavírom“, ako označujú túto víťazku prestížnej Súťaže kráľovnej Elisabethy v Bruseli.

NEDELA 22. 9.

19.30 | Koncertná sieň Slovenskej filharmónie

Arménsky národný filharmonický orchester

Eduard Topchjan, dirigent

Stanislav Masaryk, trúbka

Piotr Iljič Čajkovskij Francesca da Rimini, symfonická fantázia, op. 32

Alexander Arutuňan Koncert pre trúbku a orchester

Sergej Rachmaninov Symfónia č. 2 e mol, op. 27

Arménsky národný filharmonický orchester s dirigentom **Eduardom Topchjanom** sa na BHS vracia po štrnástich rokoch, tentoraz s našim sólistom, vynikajúcim trubkárom **Stanislavom Masarykom**.

Danteho Božská komédia bola v priebehu 19. storočia žriedlom inšpirácie pre mnohých hudobníkov a výtvarníkov. Pekelný príbeh Francesky da Rimini strhol aj senzitívneho **Čajkovského**; jeho symfonická fantázia patrí k dielam, ktoré nedávajú poslucháčovi vydýchnuť a uvádzajú ho priamo do príbehu pôvabnej Francesky a jej milenca. Arménsky národný skladateľ **Alexander Arutuňan** žil a tvoril v náročnom období stalinského režimu. Nenechal sa však zlomiť a vždy ostal presvedčeným a hrdým Arménom, ktorý ponúkal brilantné diela inšpirované tradičnou kultúrou. Koncert pre trúbku a orchester získal celosvetové uznanie. **Sergej Rachmaninov** zažil na premiére svojej Symfónie č. 1 d mol zdrvuujúci škandál. Na štyri roky upadol do ťaživej depresie a všetko nasvedčovalo tomu, že rezignoval. Vďaka blízkym ľuďom však načerpal novú životnú energiu. Napríklad aj vďaka oslnivému úspechu svojho druhého klavírneho koncertu prekonal traumy a jeho Symfónia č. 2 e mol sa stala už na premiére skutočným triumfom.

UTOROK 24. 9.

19.30 | Koncertná sieň Slovenskej filharmónie

English Chamber Orchestra

Kaspar Zehnder, dirigent

Colin Currie, perkusie

Joseph Haydn Symfónia č. 95 c mol, Hob. I:95

James MacMillan Veni, Veni Emmanuel

Peter Maxwell Davis Farewell to Stromness

Igor Stravinskij Suita z baletu Pulcinella

Na vrchole dlhoročnej kariéry ponúkli **Josephovi Haydnovi** dva tvorivé pobyty v Londýne, počas ktorých geniálny skladateľ vytvoril dvanásť symfónií. Každá z nich doslova fascinovala publikum. Symfónia c mol je jedinou skladbou ladenou do molovej tóniny a aj jednou z mála v Haydnovej tvorbe, ktorá neobsahuje pomalý úvod prvej časti. Škót **James MacMillan** preferuje liturgickú hudbu, sakrálne motívy sa v jeho tvorbe objavujú aj tam, kde môžu pôsobiť prekvapujúco. V skladbe Veni, Veni Emmanuel uplatnil známy kresťanský nápev. Britský skladateľ **Peter Maxwell Davis** bol počas života známy ako „enfant terrible“. Životný štýl, názory, ale aj samotná tvorba dráždili konzervatívnych Britov; napokon však Davis žal úspechy a ocenenia vďaka svojej skladateľskej a pedagogickej profesionalite. Farewell to Stromness je originálnym klavírnym intermezzom, treťou časťou enviromentálne koncipovného cyklu The Yellow Cake Revue. Je najpopulárnejšou Davisovou skladbou. **Igor Stravinskij** udržiaval intenzívne kontakty s impresáriom slávneho Ballets Russes v Paríži Sergejom Ďagilevom i s francúzskym dirigentom Ernestom Ansermetom. V roku 1919 títo traja výnimoční umelci načrtli nový projekt, ktorý mal oživiť tradíciu stredovekej commedie dell'arte, kde jednou z centrálnych postáv je pajác Pulcinella. Hudobným základom

mali byť barokové skladby Giovanniho Battistu Pergolesiho. Stravinskij spočiatku váhal, napokon však vyčaril balet so spevmi v 21 obrazoch. Ako sám skonštatoval, pôvabný balet Pulcinella bol začiatkom jeho novej tvorivej etapy.

English Chamber Orchestra zavíta na BHS s dobre známym a v Bratislave obľúbeným švajčiarskym dirigentom **Kasparom Zehnderom** a s mnohými cenami ovenčeným sólistom, škótskym virtuóznym perkusionistom **Colinom Curriem**.

STREDA 25. 9.

19.30 | Malá sála Slovenskej filharmónie

Komorný koncert

Ivan Ženatý, husle

Marian Lapšanský, klavír

Antonín Dvořák Sonatina G dur, op. 100

Sonáta pre husle a klavír F dur, op. 57

Johannes Brahms Scherzo c mol zo Sonáty F-A-E

Sonáta pre husle a klavír č. 3 d mol, op. 108

Antonín Dvořák sa na vrchole kariéry dožil triumfov v Londýne aj v New Yorku. Počas pôsobenia na poste riaditeľa newyorského konzervatória pozorne vnímal miestnu hudbu a jej prvky včleňoval do vlastných skladieb. Sonatinu pre husle a klavír venoval „mojim deťom“ – svojim žiakom. Sonáta pre husle a klavír F dur je jediným Dvořákovým opusom označeným ako „sonáta“. Písal ju súbežne so slávnym huslovým koncertom a mol, takže akoby bola poetickým, komorným „laboratóriom“ pre závažné koncertantné dielo. Dvořákovu kariéru bravúrne odštartoval **Johannes Brahms**, keď českého skladateľa odporúčal vydavateľovi Simrockovi. Brahmsovi zasa veľmi pomohol v tvorivom raste a spoločenskom renomé Robert Schumann. Inicioval Brahmsa a svojho žiaka Dietricha k skomponovaniu Sonáty F-A-E pre huslistu Josepha Joachima. Dietrich napísal prvú časť, Schumann Intermezzo a Finále a Brahms prispel Scherzom. Okrem tohto sugestívneho Scherza však Brahms venoval husliam a klavíru tri originálne impozantné sonáty. Tretia z nich už pochádza z obdobia tvorivého bilancovania. Je skomponovaná ako štvorčasťový – teda symfonický – cyklus.

Diela dvoch skladateľských veľikánov zaznejú na BHS v podaní dvoch výnimočných umelcov **Ivana Ženatého** a **Mariana Lapšanského**, ktorí patria k interpretačnej špičke, ale svojimi aktivitami výrazne ovplyvňujú aj úroveň hudobného školstva a umeleckého života nielen v stredo- a juhovýchodnej Európe.

ŠTVRTOK 26. 9.

19.30 | Koncertná sieň Slovenskej filharmónie

Slovenská filharmónia

Slovenský filharmonický zbor

Jaroslav Kyzlink, dirigent

Jan Rozehnal, zbornajster

Mária Porubčinová (Libuše)

František Zahradníček (Chrudoš)

Peter Mikuláš (Lutobor)

Alžběta Poláčková (Krasava)

Jiří Brückler (Přemysl)

Michal Lehotský (Štáhlav)

Aleš Jeniš (Radovan)

Michaela Zajmi (Radmila)

Bedřich Smetana Libuše, koncertné uvedenie opery

V roku 1866 sa **Bedřich Smetana** stal hudobným riaditeľom Prozatimního divadla v Prahe. Opera a hudobné divadlo boli jeho doménami, takže nová pozícia mu okrem tvrdej práce umožnila koncentrovať sa na tieto žánre.

	ROK	
	ČESKÉ	
	HUDBY	
	2024	

Spoločne s libretistom Josefom Wenigom najskôr ponúkli operu Dalibor. Ale už počas práce nad týmto titulom, skicoval Smetana „slávnostnú spevohru“ o legendárnej českej kňažnej Libuši. Dielo je výrazne inšpirované tetralógiou Richarda Wagnera Prsteň Niebelungov. Libuše je operou bez deja; ide o tri rozsiahle obrazy, ktoré navzájom prepája len hlavná postava: Libušin súd – Libušin sobáš – Libušino proctvo. Ako inscenačný divadelný titul je Libuše problematická, no ako koncertný titul je určite mimoriadnou udalosťou. Operu v česko – slovenskej interpretácii sme zaradili do programu ako reprezentatívne dielo v rámci Roku českej hudby a k 200. výročiu narodenia výnimočnej skladateľskej osobnosti Bedřicha Smetanu. Opera Libuše zaznieva v Bratislave v kompletnej podobe len pomerne zriedkavo. Okrem SND, kde sa naposledy uvádzala v rokoch 1961 až 1965, bolo legendárnym uvedenie na Hrade Devín 21. júna 1959 v podaní súboru Národného divadla z Prahy, ktoré navštívilo až 150-tisíc divákov. V ich hostujúcom podaní zaznela Libuše u nás tiež v novembri 1968. Koncertné predvedenie celého diela na pódium Slovenskej filharmónie teda prichádza po dlhých 56 rokoch.

PIATOK 27. 9.

19.30 | Koncertná sieň Slovenskej filharmónie

Česká filharmónia

Semjon Byčkov, dirigent

Daniil Trifonov, klavír

	ROK	
	ČESKÉ	
	HUDBY	
	2024	

Antonín Dvořák Koncert pre klavír a orchester g mol, op. 33

Hector Berlioz Fantastická symfónia, op. 14

Antonín Dvořák bol veľmi dobrým klaviristom, sebakriticky si však uvedomoval, že v časoch geniálnych virtuózov Chopina a Liszta sa ako koncertný umelec nepresadí. Klavíru venoval množstvo drobností a obsadzoval ho v rámci rozsiahlych komorných opusov, v ktorých klavírny part hrával osobne. Odhodlal sa však venovať klavíru, husliam a violončelu aj po jednom úctyhodnom diele symfonického rozsahu. **Hector Berlioz** vtrhol na koncertné pódium v roku 1830 doslova ako uragán, keď ponúkol svoje Epizódy zo života umelca. Šokujúci bol charakter diela, jeho námet aj samotná realizácia. Bizarný príbeh nešťastnej lásky mladého umelca, ktorý napokon skončí na popraviske a v záhrobie na sabate čarodejnic, bol v čase vzniku diela nevšednou inšpiráciou. Dnes patrí Fantastická symfónia k najžiadanejším opusom na svetových pódiumoch.

BHS poctí svojou prítomnosťou v Roku českej hudby ďalší svetový orchester – **Česká filharmónia** s mágom taktovky **Semjonom Byčkovom**. Za klavírom privítame laureáta Grammy a ďalších ocenení **Daniila Trifonova**, v hre ktorého legenda Martha Argerich oceňuje nehu i démonickosť a dodáva: „Nikdy som nič podobné nezažila.“

SOBOTA 28.9.

16.00 | Malá sála Slovenskej filharmónie

Komorný koncert z tvorby slovenských skladateľov

Mucha Quartet / Slovak Brass Quintet

Peter Machajdik Sláčikové kvarteto „Welcome“

Iris Szeghy Sláčikové kvarteto č. 3 „Hommage à Mednyánszky“

Ladislav Burlas Sláčikové kvarteto č. 2

Marek Piaček 66 sezón

Peter Zagar Pochod

Juraj Filas No Comment

Milan Novák Brassparódie

Týmto koncertom pokračuje dramaturgia BHS v prezentovaní bohatej škály komornej tvorby slovenských skladateľov, určenej tento rok pre sláčikové kvarteto a pre kvinteto plechových dychových nástrojov.

Hybnou silou tvorby **Petra Machajdika** je humanizmus; v „klasicky“ koncipovanom Sláčíkovom kvartete Welcome víta každého, kto je prenasledovaný kvôli farbe pleti, náboženstvu, sexuálnej orientácii, či uteká pred násilím. **Iris Szeghy** často hľadá motivačné zdroje v súvislostiach medzi výtvarným a hudobným umením (Hommage à Rodin, Hommage à Mednyanszky). Okrem toho je pre ňu výzvou odkrývanie paralel medzi „starým“ a „novým“. Prieniky časov a epoch zaujmú aj v tvorbe **Ladislava Burlasa** – vynikajúceho skladateľa, teoretika, pedagóga a etnomuzikológa. Najmä kontakty na etnickú hudbu mu otvárali brány k nachádzaniu netušených súvislostí archaického a „moderného“. Aj týmto dielom si pripomíname vzácneho človeka a dlhoročného predsedu Festivalového výboru BHS, ktorý nás v tomto roku navždy opustil.

Marek Piaček sa kochá (a šarmantne provokuje) v multimediálnych projektoch, vytvára pôsobivé koláže zvukov, pohybu a obrazu a v duchu starých majstrov aj vo svojich projektoch často účinkuje. **Peter Zagar** takisto nie je vo svojej tvorbe spokojný s ideou „separovania“ dávnej či nedávnej minulosti a prítomnosti. Hoci máva „zmysel pre humor“, vždy ostáva lyrikom, poetom duše a ducha, koriaceho sa pred Hudbou a jej večnosťou. **Juraj Filas** presadzoval vo svojej hudbe neskonalý obdiv voči opere, vokálnej melodike a sytej harmónii, ktorú považoval za základnú dimenziu vesmíru. Viac ako 120 diel sa zaoberá touto „kozmogóniou“ hudby s neodškriepiteľnou suverenitou. **Milan Novák** sa vesmírnym inšpiráciám vyhýbal; bol pragmatikom, žil a tvoril každodennú realitu praktického hudobníka. Intenzívne sa venoval aj deťom a mládeži, čo formovalo jeho predstavy a motivácie.

19.30 | Koncertná sieň Slovenskej filharmónie

Štátny komorný orchester Žilina

Spevácky zbor Lúčnica

Leoš Svárovský, dirigent

Elena Matušová, zbormajsterka

Teo Gertler, husle

Ludwig van Beethoven Coriolan, predohra, op. 62

Wolfgang Amadeus Mozart Koncert pre husle a orchester
č. 5 A dur, KV 219

Anton Zimmermann Missa Solemnis in C

Po prekonaní ťažkej psychickej krízy v rokoch 1802/1803 boli pre **Ludwiga van Beethovena** heroické námety vítané. Tretia symfónia Eroica, Piata symfónia, Klavírna sonáta Appassionata, opera Fidelio – a predohry Coriolan a Egmont sú piliermi tohto mohutného opevnenia. Coriolan vznikol na báze tragédie rakúskeho dramatika Heinricha Josepha von Collina. Na rozdiel od ostatných heroických skladieb (s výnimkou Appassionaty) však v tomto diele chýba triumfálne rozuzlenie a óda na víťazstvo. Heroizmus nebol vyvolenou témou pre apolónskeho **Wolganga Amadea Mozarta**, jedine v operách seria sa zľahka dotkol tejto témy. Inak jednoznačne preferoval tvorivý postoj carpe diem. Detaily vzniku jeho koncertov pre husle a orchester sú napriek úsiliu historikov stále zahalené tajomstvom. Napísal ich však pravdepodobne ešte počas pôsobenia v Salzburgu. Najväčšiu obľubu si získal Koncert A dur, za čo vďačí etnicky ladenému finále. Život a tvorba sliezskeho skladateľa **Antona Zimmermanna** boli úzko prepojené na Bratislavu. V čase panovania Márie Terézie mesto všestranne prekvitalo a Zimmermann dosiahol vysoké hudobnícke posty. Najskôr to bola pozícia kapelníka orchestra grófa Batthyányho, v tom čase jedného z najlepších hudobných telies v strednej Európe. Neskôr sa stal organistom v Dóme sv. Martina, kde sa mohol koncentrovať najmä na sakrálnu hudbu.

Štátny komorný orchester Žilina patrí k stálym umeleckým telesám hosťujúcim na BHS. Tento rok je jeho účinkovanie aj pripomienkou päťdesiatročnej histórie tohto významného reprezentanta slovenskej hudobnej kultúry doma i v zahraničí.

NEDELA 29. 9.

16.00 | Koncertná sieň Slovenskej filharmónie

Organový recitál

Iveta Apkalna

Tanec s organom – takýto pocit nadobudne poslucháč pri počúvaní hry lotyšskej organistky **Ivety Apkalna**, považovanej za jednu z najvýraznejších svetových inštrumentalistiek. Od roku 2017 pôsobí ako titulárna organistka Klaisovho organu v Elbphilharmonie v nemeckom Hamburgu. Pod názvom „Tanec s organom“ odvysielala o umelkyni dokument francúzsko-nemecká televízna sieť ARTE, ako o prvej organistke, ktorá v roku 2005 získala na ECHO Klassik titul Najlepší umelec. V Bratislave sa predstaví s programom z diel skladateľských veľikánov dvoch rozličných epoch: barokového majstra **Johanna Sebastiana Bacha** a nestora amerického minimalizmu **Philipa Glassa**.

19.30 | Stĺpová sieň Slovenskej filharmónie

Camerata Philharmonica Slovaca

Ondrej Olos, dirigent

Božidara Turzonovová, slovo

Wolfgang Amadeus Mozart Serenáda č. 10 B dur Gran Partita, KV 361

Maurice Ravel Introdukcia a Allegro pre harfu, flautu, klarinet a sláčikové kvarteto

Bohuslav Martinů Kuchynská revue, H. 161, koncertná suita z jazzového baletu pre rozprávača a komorný súbor

Wolfgang Amadeus Mozart často reagoval na momentálnu ponuku hudobníkov a venoval im očarujúce klenoty. Jeho serenády sú akýmiisi „zábavnejšími“ symfóniami, kombináciou novej – sonátovej a staršej – suitovej tradície. Okolnosti vzniku jeho Serenády B dur sú nejasné. Záhadou je aj termín prvého uvedenia diela. Jasnejšie však je, že Mozart v tomto časovo rozsiahlom sedem-častovom opuse rozdáva radosť z hudby. Kombinácia dvanástich dychových nástrojov s kontrabasom je sama o sebe raritou. V roku 1905 oslovilo **Mauricea Ravela** vedenie známej parížskej firmy na výrobu hárf Maison Érard. Predmetom objednávky bolo komorné dielo, v ktorom by firma mohla prezentovať nový typ chromatickej harfy. Ravel vzápätí skomponoval dielo v nevšednom obsadení pre harfu, flautu, klarinet a sláčikové kvarteto. Toto nástrojové zoskupenie mu umožnilo naplno realizovať jeho mimoriadne bohatú zvukovú predstavivosť a majstrovskú schopnosť inštrumentácie.

Bohuslav Martinů skomponoval v roku 1927 pôvabný, džezovo motivovaný balet pre klarinet, fagot, trúbku, husle, violončelo a klavír o aktivitách kuchynského riadu. Hrnce, príbory a rôzne iné náčinie ožívajú a tancujú dobové tance. Po presídlení do Paríža zaznamenal zo suitou z tohto šarmantného diela obrovský úspech.

Camerata Philharmonica Slovaca vznikla v roku 2024 z iniciatívy generálneho riaditeľa SF Mariána Turnera. Je komorným zoskupením s variabilným obsadením, zloženým z popredných inštrumentálnych hráčov Slovenskej filharmónie. Hlavnou náplňou a poslaním komorného združenia je podpora a rozvoj spoločného muzicírovania, spojená s uvádzaním náročných titulov slovenskej a svetovej komornej tvorby na našich i zahraničných koncertných pódiumoch.

UTOROK 1. 10.

19.30 | Stĺpová sieň Slovenskej filharmónie

Slovenský komorný orchester

Ewald Danel, umelecký vedúci

Ján Bogdan, violončelo

Alexander Moyzes Musica Istropolitana, koncertantná predohra pre komorný orchester, op. 73

Pēteris Vasks Koncert pre violončelo a sláčikový orchester č. 2 *Présence*

Antonín Dvořák Sláčikové kvinteto č. 2 G dur, op. 77

Skúsený autor expresívnych symfónií **Alexander Moyzes** sa začal v polovici sedemdesiatych rokov 20. storočia intenzívnejšie zaoberať aj komorným žánrom. Ten mu umožňoval prehlbovať schopnosti narábať viac s detailom a formou. *Musica Istropolitana* pre husle, sláčikový orchester a čembalo, je majstrovskou reminiscenciou na barokovú éru. Lotyšský skladateľ **Pēteris Vasks** je jednou z vedúcich osobností svetovej hudobnej tvorby. Do „veľkého sveta“ sa dostal napriek politickej nevôli, a to vďaka Gidonovi Kremerovi, v deväťdesiatych rokoch minulého storočia. Odvtedy ponúkol množstvo sugestívnych kompozícií založených na hre so zvukom a zvukovosťou, na lotyšskom folklóre a na potrebe očistiť duše a mysle ľudí od balastu doby. Svedčí o tom aj Koncert pre violončelo a orchester č. 2 z roku 2012. V roku 1875 získal **Antonín Dvořák** štátne tvorivé štipendium a mohol sa viac zaoberať tvorbou. Tento pozitívny zlom sa odzrkadlil po prvý raz v hudbe majstrovského Sláčikového kvinteta G dur, diela, ktoré si samotný autor vysoko vážil.

SKO sa predstaví s violončelistom **Jánom Bogdanom**, niekoľkonásobným držiteľom ocenenia Talent novej Európy, účastníkom majstrovských kurzov u vyhľadávaných majstrov tohto nástroja a momentálne poslucháčom na Buchmann-Mehta School of Music v izraelskom Tel Avive.

STREDA 2. 10.

19.30 | Koncertná sieň Slovenskej filharmónie

Alcina – Začarovaná láska

La Cetra, barokový orchester Bazilej

Andrea Marcon, dirigent, čembalo

Magdalena Kožená, mezzosoprán

Georg Friedrich Händel, Arcangelo Corelli,

Alessandro Marcello, Francesco Maria Veracini

Georg Friedrich Händel navštívil v roku 1728, počas svojej študijnej cesty do Talianska, rímske predstavenie opery Riccarda Broschiho Alcina. Libreto sa opiera o známu epickú poému Orlando furioso, ktorú spracoval aj Antonio Vivaldi. Po príchode do Londýna sa Händel k tejto téme vrátil a v Kráľovskej opere Covent Garden uviedol v roku 1735 svoju verziu Alciny, dielo o láske a mágii. Téma „La folia“ je jednou z vyvolených inšpirácií. Pôvodne portugalský extatický tanec spracovalo množstvo skladateľov počnúc Lullym. Veľmi slávne sú verzie **Arcangela Corelliho**. Benátčan **Alessandro Marcello**, vznešený občan, bol mimoriadne úspešným mužom na hudobnej scéne. Takisto **Francesco Maria Veracini** fascinoval svojou hudbou a mnohí znalci konštatovali, že svojou originalitou predbehol dobu.

La Cetra je jedným z popredných svetových barokových orchestrov, ktorý za svoj dynamický rozvoj vďačí predovšetkým oceňovanému čembalistovi a dirigentovi **Andreovi Marconovi**. Ambíciou orchestra, ktorý je držiteľom Európskej ceny za starú hudbu, je sprístupniť tzv. starú hudbu dnešným poslucháčom v živej, strhujúcej interpretácii. V podaní svetovo uznávanej mezzosopranistky **Magdaleny Koženej** to bude na BHS večer stretnutia hudobnej krásy a dokonalosti.

ŠTVRTOK 3. 10.

19.30 | Koncertná sieň Slovenskej filharmónie

Kórejský národný symfonický orchester

David Reinland, dirigent

Sumi Jo, soprán

Gioachino Rossini William Tell, predohra k opere

Gaetano Donizetti Chacun le sait, ária Marie z opery Dcéra pluku

Vincenzo Bellini Casta diva, ária Normy z rovnomennej opery

Giuseppe Verdi Nabucco, predohra k opere

Vincenzo Bellini Qui la voce sua soave, ária Elviry z opery Puritáni

Robert Schumann Symfónia č. 4 d mol, op. 120

Štyria mágovia talianskej opery 19. storočia: **Rossini, Bellini, Donizetti** a **Verdi**. Každý z nich prispel do operného kotla individuálnymi ingredienciami, rešpektovali však to, čo je v talianskej opere najcennejšie – prepojenie hlasu a duše. Preferovali virtuozitu, ktorá je však prejavom hlbších emócií, nie ľahkovážnou ekvilibristikou spevákov. Viliam Tell je poslednou operou božského **Gioachina Rossiniho**. **Gaetano Donizetti** sa po jej premiére s úctou vyjadril, že dve krajné dejstvá možno skomponoval Rossini, no zvyšok napísal Boh. Rozšafná Dcéra pluku je popri Nápoji lásky a Donovi Pasqualem vzácnosťou v tvorbe skvelého Bergamčana Donizettiho. Ten preferoval temné tragédie, ale tu dokázal zabodovať aj ako komik. Casta diva **Vincenza Belliniho** je hymnou tradície belcanta Predohra k opere Nabucco uviedla na scénu La Scalu novú hviezdu, **Giuseppe Verdiho**. Ária Elvíry z opery Puritáni až dodnes potvrdzuje nenapodobiteľný šarm jej autora Belliniho.

Ukážky príťažlivého operného repertoáru si vypočujeme v podaní držiteľky Grammy **Sumi Jo**, ktorá si počas svojej bohatej kariéry získala Metropolitnú operu v New Yorku, La Scalu v Miláne, viedenskú Štátnu operu a mnoho ďalších svetových scén. Absolventku Accademie di Santa Cecilia v Ríme objavil Herbert von Karajan, vďaka ktorému sa predstavila hneď po štúdiách na prestížnom festivale v Salzburgu.

V druhej časti koncertu zaznie opojná Symfónia č. 4 **Roberta Schumanna**, jedna z najkrajších romantických symfónii, o čom svedčí aj jej pôvodný názov – symfonická fantázia.

PIATOK 4. 10.

19.30 | Koncertná sieň Slovenskej filharmónie Symfonický orchester mladých z Barcelony

Carlos Checa, dirigent

Ilya Maximov, klavír

Eduard Toldrà	Empúries
Sergej Rachmaninov	Koncert pre klavír a orchester č. 2 c mol, op. 18
Ruperto Chapí	El tambor de granaderos
Nikolaj Rimskij-Korsakov	Španielske capriccio, op. 34
Manuel de Falla	Trojrohý klobúk, suite č. 2

Masívy Pyrenej akoby stále blokovali dostatočný prísun hudobných informácií z Ibérie. Španielska, respektíve portugalská hudba pôsobí v našich podmienkach stále exoticky. Je preto veľmi záslužné, ak ju môžeme spoznávať detailnejšie.

Katalánsky skladateľ **Eduard Toldrà** sa zaslúžil o rozkvet hudobnej produkcie predovšetkým v Barcelone. V roku 1944 sa podieľal na vzniku tamojšieho symfonického orchestra. V skladbe Empúries vzdal hold historickému regiónu Katalánska Empordá. **Ruperto Chapí** zohral významnú úlohu vo formovaní novodobej hudobnej kultúry Španielska. Inicioval vznik agentúry na ochranu autorských práv, bol spoluorganizátorom hudobných festivalov maurskej a kresťanskej hudby. Ako autor sa venoval najmä zarzuele – španielskej spevohre. **Nikolaj Rimskij-Korsakov** slúžil ako dôstojník cárskej námornej flotily a na plavbách načerpával hudobné inšpirácie. Patrí k nim aj suite Španielske capriccio – jedno z prvých diel zblížovania ibérskej a kontinentálnej kultúry. **Manuel de Falla** je zakladateľom novodobej hudobnej kultúry v Španielsku. Dlhý čas pôsobil v Paríži, fascinovaný Ravelom, Debussym, Schmittom. Nestratil však väzby na pyrenejskú hudbu: balet Trojrohý klobúk uviedli v Paríži s Picassovými kostýmami; Falla poskytol rýdzo španielske hudobné menu. Program koncertu obohatí klavírný koncert č. 2 **Sergeja Rachmaninova**, ktorý mu po rokoch depresie priniesol triumfálny úspech.

Po úspechu orchestra mladých hudobníkov z Madridu na BHS pred tromi rokmi, prichádzajú tentoraz mladí z metropoly Katalánska s rovnakým entuziazmom a snahou zaujať našich poslucháčov.

SOBOTA 5. 10.

19.30 | Koncertná sieň Slovenskej filharmónie

Symfonický orchester Slovenského rozhlasu

Astrig Siranossian, violončelo

Rastislav Štúr, dirigent

Jevgenij Iršai A chto beťar, predohra **premiéra**

Antonín Dvořák Koncert pre violončelo a orchester h mol, op. 104

Anton Bruckner Symfónia č. 4 Es dur „Romantická“, WAB 104

**Koncert pri príležitosti 95. výročia
Symfonického orchestra Slovenského rozhlasu**

Jevgenij Iršai, rodák z Petrohradu, dnes občan Slovenska, je v kontexte našej hudobnej produkcie ojedinelou osobnosťou. Má mimoriadne vyvinutý zmysel pre hľadanie kontaktných plôch a bodov medzi mnohými kultúrami a epochami. Ušľachtilý **Dvořákov** Koncert pre violončelo a orchester h mol je jedným z vrcholov tvorby českého génia. Dielo skomponoval v USA počas posledného školského roka na Konzervatóriu v New Yorku, kde pôsobil ako riaditeľ. Sólový part je rovnocenným partnerom orchestra, preto sa možno stretnúť aj s tvrdením, že je to vlastne jeho desiata symfónia. Dvořák využil nádherné melodické možnosti violončela, ktoré na BHS prídre „tlmočiť“ francúzska virtuózka **Astrig Siranossian**. V spôsobe jej interpretácie kritici oceňujú ohnivú a súčasne poetickú hru. Koncert uzavrie Romantická symfónia **Antona Brucknera**. Jeho deväť symfónií plus Nultú nemožno prirovnať k žiadnej inej poetike. Hudobnými idolmi mu boli Bach, Beethoven, Schubert... klaňal sa Wagnerovi, obdivoval Brahmsa... a v tomto súkolí našiel svoju originálnu fascinujúcu cestu. Brucknerovu symfóniu uvádzame pri príležitosti 200. výročia narodenia skladateľa.

NEDELA 6.10.

Záverečný koncert 59. ročníka BHS

19.30 | Koncertná sieň Slovenskej filharmónie

Slovenská filharmónia

Slovenský filharmonický zbor

Sylvain Cambreling, dirigent

Jan Rozehnal, zbormajster

Catriona Morison, mezzosoprán

Pavol Bršlík, tenor

Edwin Crossley-Mercer, bas

Hector Berlioz Romeo a Júlia, dramatická symfónia, op. 17

Nesmrtelná láska, jeden z odvekých motívov. Mytológia lásky a smrti. Smrteľnosť, Nekonečnosť... večné podnety pre umeleckú tvorbu. Príbeh veronských milencov ako prvý v dejinách hudby grandióznym spôsobom spracoval **Hector Berlioz**. V jeho prípade však ide o výrazne autobiografickú inšpiráciu. Mizantropický Berlioz prežíval „nekonečnú“ a napokon nenaplnenú lásku k írskemu herečke Harriet Smithsonovej. Aj infernálny scenár Fantastickej symfónie je víziou ich vzťahu. Pre Berliozu bola teda tragická romanca mladých ľudí osobnou záležitosťou. Spracoval ju naozaj ojedinelým spôsobom, čiastočne po vzore Symfónie č. 9 Ludwiga van Beethovena, čiastočne podľa vlastných predstáv.

Dramatická symfónia Romeo a Júlia – táto veľkolepá oslava ľudských citov a túžob, uzavrie 59. ročník Bratislavských hudobných slávností.

Tešíme sa na stretnutia s vami na koncertoch BHS.

Koncerty BHS v Dome umenia Piešťany

UTOROK 24. 9.

Komorný koncert

Ivan Ženatý, husle Marian Lapšanský, klavír

Antonín Dvořák, Johannes Brahms

PIATOK 27. 9.

Štátny komorný orchester Žilina

Spevácky zbor Lúčnica

Leoš Svárovský, dirigent

Elena Matušová, zbormajsterka

Teo Gertler, husle

Ludwig van Beethoven, Wolfgang Amadeus Mozart,

Anton Zimmermann

BHS člen Európskej asociácie festivalov

Hlavný partner Slovenskej filharmónie

NÁRODNÁ
BANKA
SLOVENSKA
EUROSYSTEM

Partneri a mediálni partneri

PREDAJ VSTUPENIEK

v pokladnici Slovenskej filharmónie/budova Reduty

pondelok – piatok 12.00 – 18.00

a hodinu pred každým koncertom

telefón: +421 2 20 475 293 | **e-mail:** vstupenky.bhs@filharmonia.sk

predaj vstupeniek on-line: www.bhsfestival.sk | www.filharmonia.sk

Zmena programu a účinkujúcich vyhradená

Výtvarné dielo na obálke: Juraj Čutek Viola

Vydala: Slovenská filharmónia

Zostavil: Igor Javorský a Manažment BHS

Slovenská filharmónia je štátna príspevková organizácia MK SR.